III aastakäik.

Wabadus

Nr. 34. Reedel, 9. mail 1908.

Tellimise hind:

1 aasta p. postita 2 rbl. 00 kop.		1 aasta p. postiga 2 rbl. 50 kop.
[illegible] „ „ 1 „ 10 „		[illegible] „ „ 1 „ 35 „
[illegible] „ „ „ 60 „		[illegible] „ „ „ 75 „

Wäljamaale aastas 4 rbl., pooles aastas 2 rbl. 15 kop.

Üksik nummer maksab 2 kop.

Toimetuse ja talituse adressi: [illegible] Jurjew. Tartus, „Wabaduse" toimetus, Riia uul. nr. 77.

Adressi muutmise korral on 10 kop. kas rahas ehk markides maksta ja endine adress ehk selle nummer üles anda.

Ilmub kakskord nädalas, teisipäewal ja reedel. Hinnata kaasanne: Ajakiri „Põllumees", ilmub kord kuus. Tellimiste wastuwõtjad saawad tellimise hinnast 10 protsenti.

„Wabaduse" seisukoht on rahwalik-edumeelne.

Kuulutuste hind:
Petit-rea ruumi eest 3 kop. Lehe esiotsas 10 kop. Sagedamine kuulutajad saawad hinna alandust.

Kewadised mured.

Igal aastaajal on oma rõemud ja mured. Ühel aastaajal wähemad, teisel suuremad. Suwel ja talwel teewad ägedad loodusejõud, nagu rahe-, wihma- ja lumesajud, pikne, kange kulm ja tõrwetaw kuumus inimestele muret, kuna kewadel ega sügisel sarnaseid muresi ei ole. Siiski ei ole ka needki aastaajad ilma warjukülgedeta. Kewadet peetakse põhjamaadel kõige ilusamaks ja toredamaks aastaajaks. Ja tõepoolest on wähe neid inimesi, kes mitte kewade kenadusest lõbu ja rõemu ei tunne. See on aeg, kus loodus kurwawõitu põhjamaale kõige rohkem walgust annab, sellele muredemaale nii ilusa ja toreda kuue selga tõmbab, mille üle alalisest haljad troopikamaadki kadedust wõiwad tunda. Kes jõuaks neid luuletajate imelugusi, neid tundelaulude hulka üleslugeda, mis meie põhjamaa kewadele on pühendatud. Aga siiski — looduse toredusest ja ilust hoolimata on nii mõnigi süda kurb. Ei suuda uhke loodus, healitsew mets, keelitsew lindude laul rõhutud südameid sütitada. Südame haawad on walusamad kui keegi seda aimata wõiks ja tore loodus ei suuda neid parandada ega oma terwekstegewa jõuga, oma troostitilkadega neid murest muljutuid südameid uueks luua.

Missugused on need mured? Kellede südamed tohiwad nii ilusal aastaajal werd joosta? Kes on nende südametesse haawu löönud? . . .

Wõtame waewaks kõik kodumaa eestikeelsed ja -meelsed ajalehed läbilugeda. Paneme iseäralist rõhku oma kodumaa sõnumete ja teadete peale. Mis leiame sealt?

Iga ajalehe kodumaa osa peatükist wenib kurb muredelõng algusest lõpuni läbi. Sealt leiame ja loeme, et meie kodumaalt mitte üksnes kümneid, waid sadandeid perekondi wäljarandab, küll Siberisse, küll Kaukasiasse, küll Wologda, Ufa, Permi, Pihkwa, Peterburi ja Nowgorodi kubermangu, isegi Amerikasse ja nimelt Kanadasse rändamine on paewakorral.

Peale selle loeme, et kodumaal kewadised põllutööd igal pool algawad, aga põllutööliste puudus olla igal pool kõige suurem ja silmapaistwam nähtus. Mitte üksnes taluperemehed, waid weel enam mõisad, peawad liig waikese tööjõuga läbiajama. Wolga-äärsed satsasugust moonakad ei leidnud meie Maarjamaal lootatud maad ning reisinud suuremalt osalt tagasi, meie kiidetud kultura maa kohta hoopis teistsugust arwamist enestega ühes wiies.

Linnaturul taluperemeeste põllutöö seisukorda järelekusides saame samasugused wastused, et põllutööliste poolest rõhuw puudus on. Nemad loodawad, nimelt need, kellede majapidamine ennem heas korras oli, parema põllutööriistade ja masinate abil küll kewadisest külwiaega wähema kahjuta läbi saada, aga sõnnikuwedu, heina ja lõikuseaeg walmistawad ju nüüd tõsist muret, sest need on tööd, mida waikepõllumehed meie päewil weel masinate abil ära teha ei saa.

Mitte üksnes tööliste puudus ei sünnita põllumeestele muret, waid weel muud muresi on olemas, mis kodumaa elanikkudele takistusi sünnitab oma kodu ja kollet kohendamast, oma elu ja olu korraldamast.

Nagu teada, ei ole nüüdsel ajal üksikul inimesel ei põllutöös ega mujal tööpõllul wõimalust midagi tahtsamat ettewõtta. Õige edu ja edenemine seisab hulkade omasuguste ühinemises. Ühendatud jõul ja nõuul on wõimalik suuri ettewõtteid, mis hulkadele kasu teowad, täidesaata, mida üksikul wõimata on.

Juba kaks ja pool aastat sajab sõjaseadus meie kodumaa peal nagu wanne, mis iga waba edenemist takistab. Ühinemist, ilma et selleks mitmekordset luba ülemalt poolt oleks muretsetud, peetakse suureks kuriteoks. Kokkutulekuteks lubasaamine aga on meie päewil suur keerdülesanne. Kes kord sellega katset on teinud, ei taha seda teine kord enam ettewõtta. Tööliste puuduse parast oleks meie põllumeestel asja läbirääkida, missugust seisukohta tulewikus selles küsimuses wõtta, kuidas oleks wõimalik inimeste tööd masina tööks muuta jne. Ühsku sõnd selleks ei aita, ühinemisele kokkutulla on keelatud, sellepärast suurendab ta sarnane teadmine õige suurel wiisil kewade muret.

— nõ

Kuidas rikkesse läinud wiljapuid rawitseda.

Sagedasti tuleb meie kodumaal juhtumisi ette, iseäranis rendi talude hulgas, et mis rentnul ehk kohapidaja enne õigewas korras olnud wiljapuu aiast mingit huwitust ei tunne, mille korraldamisele tema eellasja kõige suurema hoolega tootas. Tema elab oma lepitud aja koha peal ära, ei lugnta wiljapuu aia heaks sõrmegi; kõik jääb selleks, mis loodus selle kallal töötab ehk kaswatab.

Langeb sarnane koht kas ostu ehk pärimise teel kellegi teise isi'u kätte, kellel huwitust aiaasjandusest on; see nach, et sun ennem hoolas kasi on tootanud, kes puud nii ilusasse seisukohta ükskeise wastu eigesse sesutorda on istutanud. Waheajal on nad aga metsikuks muutunud. Harimise jälgi ei ole naha, waetamise märkisi ei ole tunda, wiljapuud on saatuse hooleks jaetud. Puude kroonid on ristoksadega läbikaswanud, mõned puud oksad teise puu okstega kokku kaswatanud, murdunud ja wigased oksad on aratuwanud, wäljapuhastamata tuwed jäumaldanud, koor krobeline ning maa sooti kaswanud.

Iseenesest mõista, et sarnastest puudest mingit saaki saada ei ole. Tänu taewale, et nad weel ära kuiwanud pole. Mis tuleks aga nüüd ettewõtta, et rikkesse läinud wiljapuud wiljatandjaks muuta?

Kõige peale tulewad mingused puud, millede tuwed poolest saadik ära on madanud ja nisugusel kohal asuwad, kus nad teiste puude waba kaewamist takistawad, maha lõigata. Nende puudega aga, kelledel tuwed ja kroonid enamiwahem terwed, aga kroonid põesaks risti-rasti läbi on kasunud, tuleb põhjalik puhastamine ettewõtta. Ristikasunud oksad tarwis kõik ära lõigata, järgijäänud kroonioksad [illegible] ehk ka koguni [illegible] osa nende pikkusest maha lõigata, sellejärele kuidas puu kuju ja seisukoht seda nõuab.

Isegi harimise all olnud wanaks läinud puu oksi on sunnis selle wiisi järele tagasi lõigata, kui tüwest nõndanimetatud weesioksad wäljakaswawad, kroonioksad küll õitsenitsewad, aga mitte wilja ei kaswata ning lehekasw kehwawõitu ja kollakas wäljanäeb.

Sarnast rawitsemist nimetatakse wiljapuude noorendamiseks. Noorendamise järele tulewad kõik haawad puhastata, wenad haawad sewi ja tõrwaga, muud üksnes puutõrwaga tuhkete üle maarida, tuwi madanud koorejättetest, samblast ja muust köntiast puhtaks teha ning wedela lubjaga ülepintseldada, nõnda, et wedel lubi kõik krobelise koore augukesed täis täidab. Kui ühekorraga seda hästi teha ei saa, wõib seda teisel paewal weel korrata.

Sellejärele tuleb maa kas ümberlõigata ehk kunda. Künd jäetakse tasaseks tegemata, et õhk salle maa sisse wõiks tungida ning seda pudedaks muuta. Künd wõetagu kohe wedel wäetamine ette ja nimelt 4 korda lahjendatud laudawirtsaga ehk jälle 40 korda lahjendatud peldikukraamist walmistatud wedelikuga.

Sarnasel wiisil ettewõetud wiljapuude rawitsemisel on hulgawad tagajärjed. Tagasilõikamine andis puukroonile, maakohendamine juurtele uue elu, sagedane wäetus tõi uut toitu juurde, mida puu oma kaswamiseks ja wiljakandmiseks tingimata tarwitab.

Sarnasel wiisil on wõimalik raiskaläinud wiljapuid kõige paremateks wiljakandjateks ümberluua, mis aastakümneid ilusa ja rohke saagiga nende omanikule rõemu wõiwad walmistada.

Meie Eesti taludes on palju sarnaseid metsikuks muutunud wiljapuu-aedu, kust ei oma tarwitusekski ega müügiks wilja ei saa. Wõtku nooremad, agarad peremehed

Sunnitööline.

Emile Gautieri romaan. Eestikeelde J. Tuulsom.

Esimene jagu.

Cayennest kuni Vendôme platsini.

XII.

Kullaotsijad.

Rosen waatas naeratades temale otsa.

— Sa ei aimanudki, et ma nii rikas olen? . . — küsis ta.

— Ei aimanud, — wastas see kahetsewa ohkamisega.

— Aga oleks sa seda teadnud, siis muidugi oleks sina nisamuti teinud, nagu mu endised saatjad? . .

— Oh, ei! . .

— Arwan küll! . . Wõta oma 50 piastrit ja kasi kus kurat! . . Head teed! . .

Rosen wiskas raha päälikn kätte ja sammus minema.

Esimese uulitsa nurga peal nägi ta walmisriiete kaupluse silti ja astus sinna sisse, et wiisakamalt ennast riidesse panna. Ta luuletas terwe romaani oma õnnetustest, umbes sellesarnase, millega ta indiaanlase üle lõi, aga müüja ei lasknud teda lõpetada:

— Mind ei pruugi teil karta, — ütles ta rahulisel toonil. — Ma sain kohe aru, et teie põgeneja prantslane olete . . .

Rosen kahwatas.

— Rahustage ennast, — lisas ta juurde, — siin pole teil mingisugust hädaohtu karta . . .

Põgeneja teadis wäga hästi, et tal siin midagi karta polnud, aga nähes, et teda ära tunti, ei suutnud ta kerget wärinat tagasi hoida, ehk müüja küll äraandmise peale ei mõtelnudki. Kohe hakkas Rosen laewade üle teateid pärima ja sai kuulda, et öh'u üks Ameerika purjelaew Walensiasse sõidab.

Õnnelik juhtumine! Endine nr. 883 tõttas kohe kapteni juurde, rääkis sellega kokku ja mõne paewa pärast oli ta juba Walensias. Saatus oli teda oma pailapseks teinud! Walensias maale astudes oli ta kõigist halbdustest peastetud. Aga üks asi tegi temale weel muret. Raha oli juba lõpukorral ja ta septses plaanisid, kuni Bastjen, kelle peale ta suuri lootusi pani, sinna jõuab.

Juba kolm nädalat oli põgenemisest mööda läinud, ta on waba, aga rahata ei olnud tal midagi teha. Ta hulkus linna mööda ümber, abinõusid otsides, mille abil seda saada, ja tundis, kuidas aegajalt ta tahtmisejõud kõrgemaks läks, kuna pea enam töötada ei suutnud. Kas tõesti mõni õnnelik juhtumine teda hädast wälja ei peaks aitama?

Kord, kui ta jälle norus peaga ümber uitas, põrkas ta korraga ühe inimesega wastamisi, kes parajasti ühest majast wälja astus, mille peale suurte tähtedega oli maalitud:

„Lawardan. Kaubahuk. — Tellimised. — Kättetoimetamine"

Kahekordne hüüdmine tuli nende kahe inimese kokkupõrkamise järele kuuldawale:

— Rosen! . .

— Lawardan! . .

Põgeneja hüüdes kõlas rõõm, kuna kommersand oma jäledust ja imestust mitte warjata ei suutnud.

Nad ei olnud sest saadik kokku juhtunud, kui nad Londonis lahkusid, kus mõlemad kaubandust õppisiwad, ja nüüd saatis neid elusaatus jälle wastamisi. Õigus, Lawardan oli minewal aastal Rosenit küll silmanud, kui teda Cayennesse saadeti, kus kommersand kroonuteenistuses oli olnud, aga tal ei tulnud mõttesegi kurjategijat weel kord näha saada, ja pealegi weel wabamehena. Ta tundis wäga hästi selle kardetawa kurjategija elulugu ja kui teda sunnitööle saadeti, katsus Lawardan, kellel noorest mehest keda ta kord lustilise ja rikka nägi olema ja nüüd põlgdud wangi riietes nägi, hale oli, nii palju kui wõimalik, tema saatust kergendada, mida aga Rosen ise ei teadnudki. Pärast kroonuteenistusest lõttis Lawardan kodumaale, heitis seal abielusse, hakkas kaubandust ajama ja asutas Walensiasse ka oma kontori, mida ta iga aasta kord rewideerimas ja uusi tellimisi wastuwõtmas käis.

— Lawardan, — kordas Rosen, temale kätt sirutades, — missugune õnn, et sinuga kokku trehwasin! . .

Kuid wäljateeninud ohwitser tegi, nagu ei näekski teise wäljasirutatud kätt.

— See oled sina, sosistas ta. — Ma arwasin sind surnuks . . .

Gastoni näo üle käis imelik naerusuga.

— Kust ja seda kuulsid? . . — küsis ta.

— Umbes nädal tagasi, kui ma Cayennes olin, kuulsin ma sinu põgenemisest . . .

— Aha! . . Noh, ja siis? . .

— Hollandi piirkonnas leiti wäga ära moonutatud surnukeha, putukatest ja metsloomadest pooleni äratöödud . . . Ülejäänud riiete jätiste järele otsustades, kus weel Neesaare stempel ja nummer 883 oli, uskusiwad kõik, et sa hirmsat otsa oled saanud . . .

Lawardan nägi, et Rosen rahutumaks läks.

— Ole rahul, — lisas ta juurde, — mina sind ära ei anna . . . Kuulu järele põgenes ühes sinuga ka weel üks teine sunnitööline, keda kätte pole leitud. Kas ehk wiimati tema . . .

Jälle naeratas Rosen.

— Roseni surm on ametlikult tõendatud, see tähendab, teda enam ei ole! . . Seda parem! . . Ma warjan ennast uue nahaga, et seda ette wõtta, mille üle ma nii palju olen unistanud, ja sina Lawardan pead mind aitama! . . Palun sind, unusta minewikku, unusta kõik minu kurjad teod, mis halwa kaswatuse tagajärjed oliwad . . . Õnnetused on mind parandanud . . . Ma tahan uut elu algada . . . Aga mispärast me uulitsal seisame, astume wõerastemajasse sisse ja seal jutustan ma sulle oma plaanidest . . .

Ta wiis Lawardani ühte kohwimajasse ja kui nad kahekesi ühes iseäralise tuas olid, jutustas Rosen oma kannatustest, siis rääkis ta ka oma edesoidistest lootustest, hulgumise ja rikkuse unistustest, ja seda tegi ta juba teatud kõneosawusega.

Lawardan [illegible] tema kõlwatumaid plaanisi ja katsus, mida rutem seda parem temast lahkuda, sest ta teadis wäga hästi, et see inimene kõige asjade peale, mis headuse wastand, walmis oli. — Nii siis, — lõpetas Rosen, — kui ma kuidagi moodi tarwiliku kapitali kokku saan ja mul wõimalikuks saab Parisi sõita, siis mõistan ma juba enesest maailma rahaturul deus ex machina teha . . . Kuid enne oleks mul wäikene summakene ära kulunud, et umbes kuu aega üle elada wõiksin . . . Kas ehk sinul wõimalik pole mind selles asjas aidata? . . .

Lawardan oli kohe nõus, sest ta lootis selle läbi Gastonist lahti saada — igaweseks lahti.

— Homme sõidan ma Prantsusemaale tagasi, — ütles ta. — Tule hommiku minu kontorisse, sinna, kus me kokku juhtusime, ja ma lasen sulle seal 1000 franki wälja anda.

— Lawardan, — hüüdis põgeneja sunnitööline, — kui sinu heide käe läbi saatus minu wastu naeratab, siis ei saa ma ialgi seda häätegu unustama! . .

— Kuni homseni, — lausus Lawardan ja lahkus, rahul olles, et ainult 1000 frangiga kardetawast isikust lahti saab.

Teise päewa hommikul sai Rosen lubatud summa, kuna Lawardan paketpaadiga kodumaale sõitis, lootes, et Neesaare põgeneja sunnitöölisega ialgi enam kokku ei saa puutuma.

Saadud rahaga wõis Rosen kannatlikult Bastjeni ilmumist ootama jääda.

(Järgneb.)

ülewalnimetatud wiisil punde noorendamine ette, millest tingimata tulu tuleb ja mille läbi meie aiaomanikud põhjalikumalt aiaasjanduse töödega tuttawaks saawad.—

G. Grünthal(?)

Wäljamaalt.

Persia.

Amnestia poliitikasüüdlastele.

Oma sündimise päewa puhul kuulutas schah kõigi kriminalsüüdlaste kohta, kes aga kinni on, amnestia wälja. Wene saadiku nõudmise peale wabastati ka wiimane Wene alam wangist, keda schahi elu kallale kippumisel kinni pandi, kelle süü aga mitte tõeks pole tehtud.

Medschlise korraldamisel olewad kõik linna ulitsad ilutuledega walgustatud.

India.

Mäss.

Afganistani piiril tõusnud mohmondide suguharu mässu loetakse maha surutuks. Mohmondid on oma waenuliist tegewust lõpetanud, nende pealikud põgenes üle piiri Afganistani, aga inglaste nõudmisi nad wastu ei wõtnud ja nendega sugulustes seiswate suguharude meeleolu ei ole kaugeltgi mitte rahulik. Sellepärast on rahu kindlustamiseks ja ka karistamiseks kindral Willkise juhatuse all olew sõjawäe salk aprilli kuu lõppus üle mohmondide piiri nende maale läinud.

Lõuna-Ahwrika.

Föderatsioniplaan.

Prätoria linnas oli Lõuna-Afrika riikide Transwaali, Oranje, Natali ja Kapmaa asemikkude kongres. Sellel kongresil harutati küsimust kudas laialisi asumaid, kelledel ühised tarwid on, üksteisele lähendada. Küsimuse lähemalt läbiarutamisel leiti, et Natalil wõrdlemisi teistest asumaadest kõigeparemad tingimised on.

Tema asemikud awaldasiwad, et ühinemise mõte neile wastu wõetaw näib olema ja nemad sellele wastu tulewad, kui aga kokkuleppimiseks „õiglast" teed leitakse.

Nüüd tahetakse Lõuna-Afrika asumaade föderatsioni (ühenduse) plaani wälja töötada. Juba see fakt, et kongres kokku kutsuti, ei sunnita mitte wähe arewust Inglismaal. Inglise ajalehed arwawad selles asjas buriid tegewad olewat. Aga föderatsioni mõte leiab kohalikkude elanikkude seas ikka enam ja enam poolehoidjaid.

Afganistan.

Emir ära tapetud?

Peterburist on teade laiali läinud, et Afganistani emir Habib Ullah ära olla tapetud ja tema wend Nasr Ullah Kahn troonile astunud. Uus emir olla inglaste waenlane; sellepärast arwatakse wäga wõimalikuks, et Inglise walitsus ühe osa Afganistani oma alla wõtab.

Bulgariast.

Walimised.

Neil päewil kuulutas Bulgaria walitsus Sofia ajalehtedes walimise eeskawa wälja. Eeskawa on parajusmeelne ja asjalik. Kõige pealt tähendab walitsus selle peale, et temal nõuuks on kohtuid uuendada. Ametnikkude kohta töötatakse haridusline tsensus maksma panna ja palka kõrgendada. Riigi eelarwe kohta üteldakse, et see tulewikus awalik tehakse ja mingisuguseid lisasummasi ei määrata. Seda eesmärki loodab walitsus selle läbi kätte saama, et sõjawäeasjandus lihtsamaks ja odawamaks tehakse. Soola monopol lubatakse ära kaotada ja kaswaw sissetulekumaks sisse seada, kuna see praeguse tööstuse maksu asemele astub. Lõpuks lubab walitsus trükikoosolekute ja ühisuste seadusi parandada, kuid seal juures peawad seaduslised abinõud korra kaitseks walitsusele alal jääma.

Saksamaa.

Kuulujutud Saksa riigikantsleri ametist lahkumise üle.

Berlinist tulnud sõnumite järele on würst Bülowi päewad riigikantsleri ametis juba loetud. Mitmed kiriklikmeelsed ajalehed kinnitawad, et Bülowi asemele würst Fürstenberg saab, kelle juures Saksa keiser neil päewil wõeruisel olnud. Keiserakonna healekandjad teatawad niisama ka omalt poolt, et tänukiri, mille riigikantsler neil päewil riigipäewa sõudja töö eest keisri käest saanud, riigikantsleri ametist lahkumist ette kuulutawat.

Wenemaalt.

Peterburist. Kolm Austria riigipäew liiget, kealse Slaawi erakonna esitajad, tulewad lähemal ajal Peterburisse, et Slaawi kongresi kokkukutsumise üle nõu pidada.

— **Hiina näitemäng ja politseimeister Tauts.** Nagu „Rus" teatab, olewat Habarowski hiinlaste selts Hiina saadikule Peterburis järgmise telegrammi saatnud:

Eila ainus meie teatrisse Wene walitsuse ja Wene seaduse poolt lubatud etendusele politsei-jaoskonna ülewaataja soldatitega, pani etenduse seisma ja wõttis kõik teatriwaatajaid kinni. Kinniwõetud wiidi paosita isikute nimete all Wene arestimajasse, kus neid weel praegu nagu heeringaid tündris kinni hoitakse. Käisime politseimeister Tautsi („Postimehe" „suguwenna") juures, kes meie nõudmisi aga tähelegi ei pannud. Pöörame, kõrge ekstsellents, teie poole palwega, riigi alamate poolt, kelle esitajaks teie olete, kohaliste wõimude tegewuse üle ettepanekut teha. Palume selleks rutuliselt sammusid teha, et kinniwõetud, üle kahesaja inimese, keda näljas hoitakse, wabaks lastaks."

— **Uus Wene-Jaapani sõda.** Leitnant Makowski jutustab ajalehes „Deutsche Rundschau" oma Kauge Ida ja Port-Arturi reisi nähtustest ja jõuab wiimati otsusele, et Wene ja Jaapani wahel tingimata uut sõda oodata on.

„Kellel wõimalus on olnud tähele panna, kui wähe jaapanlased Mandshuria sõja tagajärgedega rahul on, kes seda kanget wiha on märganud, mis nad weel praegugi wenelaste wastu kannawad, — kõneleb süti kirjutaja, — see ei wõi kahelda, et uus Wene-Jaapani sõda tuleb — seda enam, et ka Wenemaa saadud kaotustega leppida ei taha.

„Et jaapanlased seda teist wõitlust soowiwad ja teda wõimalikult ruttu, enne kui Wenemaa ennast ette walmistada on jõudnud, algawad, seda ei ole imeks panna. Jaapanile on sõjaküsimus ainult rahaküsimus, Wenemaale on kõige pealt ajaküsimus. Kummal nüüd paremini korda läheb aega wõita wõi raha saada, see on wõidumees."

— **Riigiwolikogu saadikute palgaast.** Riigiwolikogu saadikute palgaasi on sagedasti arutamiseaineks olnud. Nüüd teatab „Rossija" et ülemal pool nõuu olewat riigiwolikogule lähemal ajal eelplaani ette panna, mille järele saadikutele 3600 rubla aastapalka määratakse. Arwatakse, et riigiwolikogu selle seaduseelplaani wastu wõtab.

— **Trükiseaduse eelplaan.** Trükiseaduse eelplaani wäljatöötaja parun A. Meyendorff on ühe „Rusi" kaastöölisega uue seaduseelplaani üle kõnelenud. Parun Meyendorff arwab nimelt, et enne suwist waheaega heast tahtmisest hoolimata lerge ei saa olema trükiseadust läbi wiia, enneks olla seal weel mitmed tehnikalised raskused ära wõita ja teiseks ei ole teada, mis riigiwolikogu tsentrum uue eelpaani üle mõtleb. Inglise trükiseaduse eeskuju järele saadawat awalduse kuju peale iseäranis rõhku. Nõnda on näituseks küllalt lubatud Armenia rahwa wigadest kõnelda, see ei tohi aga mitte pilkamiseks ega ojatamiseks kujuneda. Eraisikute aau olla uue seaduse läbi palju enam kaitsetud, kui seni. Kui eraisiku kohta sündmata laimet tarwitatakse, on see kohtule põhjuseks, teotaja õiendust tagasi lükata. Sellel määral olla eesmärgiks, alatule sõimamisele Wene ajakirjanduses lõppu peale teha. Peaasjalikult tahetakse rahatrahwisi määrata, wälja arwatud kuritööd riigi wastu. Ajakirjanduse nõuamine ja tsensuri ametid kaotatakse ära. Tsensurite asemele astuwad prokurörid.

— **Keeld koolilastele.** Küsimise peale, kas gümnasiumi ja realkooli opilased tohiwad on asjade arutamise ajal kohtudes pealtkuulajateks olla, on rahwahariduse-minister nüüd seletanud, et see keelatud on.

Moskwast. Wiiburi ülesnutse asi. Moskwaste sõidawad esimese riigiwolikogu liikmed, keda Wiiburi ülestutse asjas wangi mõistetud, kokku. Arwatakse, et 20 esimese wolikogu saadikut, nende seas president Muromtsew oma wangiwega ära istuma saawad.

Härja wõitlus. Mõned ettewõtjad olewad kindral Reinbothi ajal luba saanud Moskwas härja-wõitlusi toime panna, kus juures wõitlusel mitte surmaw lõpp ei pidanud olema, waid härjal ainult oksa eest katte maha torgatama. Loomakaitse seltsi nõudmise peale on nüüdne linnapealik kõik sarnased wõitlused waljusti ära keelanud.

— **Agedus.** Keegi ohwitser tuli õhtu hilja Twerti bulwaril ühe maja juurde ja nõudis sissekaskmist. Et kindralkuberneri käsu järele peale kella 11 kedagi möbleeritud tubadesse sisse lasta ei tohita, ei teinud ukschoidja ust mitte lahti. Siis tõmbas wihane ohwitser rewolwri wälja ja laskis ukschoidja läbi akna otsekohe maha.

Woronezhist. Nunnede õnnetus. Woronezhi raudteejaamas pugesiwad 13 kohaliku naisterahwa kloostri nunne äraiõiduks walmis seiswa laubarongi wagunite alla wihma warju. Äkitselt pandi wedur rongile ette ja rong hakkas liikuma. Kõik wagunite all istuwad nunned jäiwad rataste alla. Mõned nendest olewad surma, teised raskesti wigastada saanud.

Kiiewist. Meie ees on jälle uus kahetsemisewäärline tõeasi, kirjutawad „Birzh. Wed." Juhtumine oli Trostjanski kulas, Wasilkowi kreisis.

Talupojal Peljushchenkol suri poeg ära. Poega matma kutsus Peljushchenko preester Oshegawskit.

„Hea küll, tulen. Andke aga teada, kunas kõik walmis on."

Anti teada.

„Aga kas 2 rubla on kaasas?"

Mehw Peljushchenko kogeleb segaselt:

„Isakene! Mul ei ole. Ma wõin ainult kowikut anda. Jumala pärast . . ."

„Kui ei ole, siis ei matta suttugi seda. Alla kahe rubla ma ei lähe."

Asjata palus Peljushchenko. „Jumala pärast armu heita," kuid isakene sõi oma otsuse juurde kindlaks. „Kui ütlesin et ei lähe siis ma ka ei lähe mitte."

Asjata paluwad preestrit ka Peljushchenko naabrid — midagi ei aitanud. Wiimaks sai Peljushchenko kudagi moodi nõutud kaks rubla kokku ja sammus uuesti isakese poole.

„Nüüd tõin . . ."

„Aga nüüd ei ole ma kahega rahul," põrutas isakene wälja. „Anna kolm rubla, ehk saada homme linna inimesi, kes mulle aia ulesteeksiwad. Muidu," ütles isakene juurde, „ei saa su poeg enne kolme päewa maha maetud."

See isakese wastne ajas terwe kula nii ärewile, et politsei ennast wahele pidi segama. Talupojad tarwitasiwad siis kõige mõjuwamat abinõu. Nad wõtsiwad surnukeha ja seadsiwad selle preestri akna alla. See mõjus: isa Oshegowski lubas küll kirikus lugemist wõtta, kuid ... ise matma ei tulnud.

— **Kas on mõistus korras?** Opositsioni ajakirjad tahawad riigiwolikogu kõnekoolilt soowi awaldada, et saadik Purishkewitshi arstilike abitapimeele wõetaks, nimelt tahetakse teada saada, kas tema mõistus korras on, kuna tema alalise wagutegude järele otsustades selle juures kahelda wõiwat. Waimuhaigete kohta ei ole mitte dumas. Paljud oktobristid on nõuus seda soowi toetama.

V. t. Bulat ja 45 kop trahwi. Duumasaadikule Bulatile teatati tema kodukohast, et kohalik administratsion terwe walla trahwi maksma on mõistnud, millest ka tema, Bulati, kanda 45 kop. langeb. Bulat tahab selles asjas waimuliselt aru pärida, sest tema ei olewat mitte „wallawalitsuse maja teotanud", nagu administratsioni otsuses ütledakse.

Kroonlinna welskerikoolis lõpetasiwad neil päewil õppimise ja saiwad eksami järele welskeriteks järgmised Eesti noored mehed: Alter, Hansen, Uts Tamp ja Tomberg. Neile kõigile on ju kohad kätte määratud. Septembri alguses wõetakse welskeri kooli uusi õpilasi wastu. Hea oleks, kui sisseastujad endid aegsasti kooli programmiga tutwustaksiwad, 24 wõi 31 kop. eest wõib programmi nõuda järgmise adressi all: Кронштадтъ. Въ фельдшерскую школу. Nagu teada, on koolis õppimine, ülespidamine ja riided kõik kroonu poolt.

Niisama wõiwad prii õppimise, ülespidamise ja riided kroonu poolt Kroonlinna teise kõrgema opeaituse õppijad saada. See teine asutus on mere insenerikool. Sisseastujad peawad aga kas gümnasiumi ehk realkooli lõpetanud olema ja sisseastudes wõistluse eksami tegema. Enne oli kool ainult kõrgemalei seisustel awatud, nüüd pärast sõda awati kool kõikidele, kuid selle tõttu tõusis sisseastuda soowijate arw palju suuremaks. Insenerikoolis peetakse wastuwõtmise eksamid alles septembrikuus ära. Koolilõpetajad saawad kas laewaehitajateks inseneriks ehk insenermehanikuteks. Paljude meie nooredmehed, kes realkoolist lõpetawad ja kel wara edasiõppimiseks puudub, seda tähtsat kooli tähele. Seal wõiwad nad ilma kuluta edasi õppida.

Palwerraamatu saladus.

Salapolitseiniku Zambra päewaraamatust.

Eestistanud **J. Tuntsam.**

Kenal suwisel päewal, kell oli kolm läbi, sai Londoni rong wäikese ükskilase Kings-Settani jaama ees. Nortgentoni krahwkonnas, üheks minutiks seisma jäetud, ja ma astusin platwormile, kuna ma weel õieti ei teadnudki, missuguse asja pärast nimelt mind pealinnast wälja oli kutsutud.

Telegramm, mida sain, oli lühikene, aga sisaldas enesse midagi sundiwat, millest ma järeldasin, et asi tuntline wõib olla, telegramm oli järgmine:

„Teie abi on Tshetwindi mõisas, Nortgentsi lähedal, tarwis. Sõitke wiibimatalt. Pilet kuni Kings-Settani. Seal oodatakse Teid. Tshetwind."

Enne rongi peale astumist uurisin ma tähtsamate sugukondade nimekirja ja sain teada, et Tshetwindid, kes sellesama-nimelises maakonnas elawad, rikkad ning wäga wanast ja suguwpeetud sugukonnast oliwad. Praegune sugukonna pea, sir Laurens Tshetwind, aastal 1856 sündinud, oli alles kolme aasta eest Eweline Newilliga, Dramorni eskwairi Ralf Newilli tütrega, — Tauni krahwkonnast Iirimaalt, — abieluse astunud. Sellega lõppesiwad teated.

Kui ma wagunist wälja astusin, lähenes minule üks jaama ametnikkudest ja juhatas mind wakšali ees ootawa toreda lahtise tõlla juurde. Elatanud kutsar, wibutas piitsa ja sõit läks kiiresti eesmärgi — Tshetwindi mõisa poole edasi. Kahetunnilise sõidu järele pööras tõld parki ja sõitis pikka ja õiget puiesteed mööda, mille lõpul ma Tshetwindi mõisat nägin.

Lossi lähedal lõppes puiestik ja algas lilleaed, mille keskel olewa tiigi kaldale wälja wiisiwad, mis nähtawasti endise kloostri kalatiigiks oli olnud.

Siin sain ma esimese teate, selle tähtsa asja kohta, mille pärast mind oli kutsutud. Tiigi ümber oli salk küttisi ja metsawahtisi, kes ritwadega tiigi põhjast midagi nagu otsisiwad, kuna teised lootsikutes tiigi keskel sedasama tegiwad.

Tõld ei saanud weel õieti seismagi jääda kui teener tõlla ukse lahti rebis ja mind tõbi määratu suure saali ühte koridorisse talutas, kus ta ühe ukse peale koputas. Minu kõrwu kostis elaw jutu kõmin, mis wahete wahel tormiliseks waieluseks muutus: nähtawasti polnud koputamist kuuldud. — teener pidi seda kordama. — „Sisse" — kuuldus hüüd, ühtlasi sai uks lahti tõmmatud ja imelik mimeie kogu libises meist mööda, naljakate hüppetega koridori mööda edasi liikudes. Tema wäikese kaswu pärast arwasin ma teda mõneks wallatumaks poisi-jõmpsikaks, aga kui ta umbes kümne sammu järele oma näo minu poole pööras, sain ma oma eksitusest aru: pikk laiali kammitud habe, mis ta peenikesi näojooneesi muutsiwad, andis mulle mõista, et mu ees umbes kolmekümne aastane mees seisab. Kui ta siis weel omad pika ja peenikeste sõrmedega käed minu poole wälja sirutas, teadsin ma, et mull harjapõlwlaiega tegemist oli.

„Sa pead mu õe leidma," hüüdis ta pehme rinnahealega: „ pead leidma, ehk muidu ei tohi sa oma silmi minule näidada." Ta pööras ennast kanna pealt ümber ja kadus koridori taga-otsa.

„See on minu käslija wend," seletas teenija tasase healega.

„Mister Otto on wähe pahur herra, nagu ise nägite.

Kabinettis tuli meile kõrge kaswu ja iluja wälimusega mees wastu.

Araaetud habe maha arwatud, oliwad ta näo jooned praegu nähtud harjapõlwlase omadega nii wäga sarnased, et ma temas kohe wanemat Tshetwindi, losi peremeest, ära tundsin.

„Olge heaks istuge, hra Zambra." ütles ta leentooli peale näidates ja nähtawasti wäga äritatult, tuba mööda edasi tagasi sammudes. „Perekondlik õnnetus andis minule põhjust teid tülitada, just teid, sest et ma palju teie imelikust osawusest peaaegu wõimatuid saladusi awalikuks teha, kuulnud olen. Ma tahtsin, et mu wend meie nõuupidamisest osawõtaks, aga ta on meie õnnetusest nii wäga üles ärritatud ja kurwastatud, et siit lahkuma pidi. Minu abikaasa on minewal öösel saladuslikul kombel ära kadunud ja see paneb meid tema saatuse pärast kartma."

Tema heal wärises, ehk küll asjatuk eelkõne selle sündinud aristokradi põlgdusest igasuguste wälimiste tundmusta awaldamiste wastu selget tunnistust andis, isegi selles kurblikus meeleolus, missugunes ta praegu oli; ta näo muskliste kramplikud tõmbed awaldasiwad püüdmist sisemisi tormisi alla suruda.

„Kõige parem on mind ajawiitmata kõige asja kohta kaidawate faktide ja üleüldise otsekorraga tutwustada, ütlesin ma: „peale selle palun tähele panna, et minu uurimiste järeldused sellega, kui awalik teie minu wastu saate olema, lähemas ühenduses seisawad. Teil peab täielik usaldus minu ja mu järgnewate tegewuste wastu olema, muidu ei wõi ma kuidagi moodi heade tagajärgede peale teis lootusi äratada.

„Taewale tänu," hüüdis Tshetwind: „kahentatud juhtumises ei ole midagi, mis ma teile ei wõiks awaldada. Meie elasime abikaasaga laulatamisest saadik — sellest on juba kolm aastat — täiesti õnnelikus rahus, kuni eila õhtuni, mil ma wiimast korda ta armast nägu nägin. Meie abielu oli kõigiti õnnelik, üksmeel walitses meie wahel. Mijstreis Tshetwind on tähtsast Iiri sugukonnast. Ainukene tahtmis meie abieluse astumiseks — niu wahe — sai ka õnnelikult kõrwale pööratud, tema sugukond oli enne katoliku usku, aga kui ajajooksul endised usu peensused rohkem wabameelsete mõtetele maad andsiwad ja ilmalikud perekonnad wälisse uusuonnete täitmisega juba hakkasiwad leppima, astus minu abikaasa sugukond wabatahtlikult protestandi usku. Enam jagu aastast elasime siin minu suguwõsa losis, ainult mõned kuud, õ dustuste aegadel, Londonis. Eweline hoolitses majapidamise eest ja ohwerdas palju wabat aega kerwenate perekondade eest hoolitsemiseks. Nii kostis see kuni eila õhtuni. Ma pidin kohalikus põllumeeste seltsi pidusöögist osa wõtma, aga mulle näitas, nagu awaldaks mu abikaasa waade ja nägu iseäralist wäsimust, sellepärast wõtsin nõuks mitte sõita, sest nagu sala aimdus millegi paha sündimise kohta aius mu südamesse, ja ma kartsin, et ta ehk minu äraolekul haigeks wõiw jääda. Kui ma aga temale oma otsust kodujäämise kohta awaldasin, rääkis ta kindlalt selle wastu, ta ei tahtnud kuuldagi, et ma tema pärast kutse tagasi lükkan, kinnitades, et ta täiesti terwe on ning minu wenna Otto seltsiga kõigiti rahul saab olema. Otto on wigane ja minu abikaasa hoolitseb tema eest õeliku õrnusega. Nii siis sõitsin ma õhtul kell kuus minema. Pidusöök paljude kõnede tõttu, wenis pikale ja ma sain alles ööse kell üks kodu. Et mitte Ewelinet tülitada, jäin ma wõeraste-tuppa puhkama. Täna hommiku kell kaheksa teatas minule Eweline toaneitsi, et proual mitte magamise toas ei ole ja et woodi nähtawaste, ainult kergelt litsutud on, millest järeldada, et ta maganud ei olnudki. Ajawiitmatalt saiwad terwe maja, park ja ümberkaudsed metsad hoolega läbi otsitud, kuid — ilma tagajärjeta. Leitud sai ainult tema kinga rääts. Ei rääts minu abikaasa kingalt, ei ole mingisugust kahtlust.

(Järgneb.)

Warssawist. Avaldane nuuskur. Suurt kõmu sünnitasiwad siin kuulujutud, mis laialt tuntud awaliku tegelase Stanislaw Brihoiowski kohta liikumas oliwad, et tema salapolitseinik olla. Alguses ei tahetud seda sugugi uskuda, et inimene, kes waranduslikult täieste iseseisew on ja weel pealegi awalik tegelane, sarnast ametit wõiks pidada. Wiimaks selgus aga asi, mis teda nähtawalt tõeks tunnistas ja mille üle mingisugust kahtlust enam olla ei wõinud. On kindlaks tehtud, et Brihoiowski juba 1898. aastal, kui tema kahtluse all oli ja teda wangi pandi, sellesse ametisse astus et kahtluse alt peaseda. Kõige huwitawam on see, et Brihoiowski wiimasel ajal kirjanikkude M. Gorki ja L. Andrejewiga ligidases sõpruses on.

Rumenia prints riigiwolikogus. Laupäewal, kell 12 päewa, toitis kindral-adjutant Strukowi saatel Rumenia troonipärija-prints riigiwolikogusse.

Kõrget külalist wõtsiwad paraad-uksel Tauria palee kaitsewäe ülem parun Osten-Sacken ja wolikogu esimehe sekretär Rafalowitsch wastu.

Wolikogus wõttis auuwõõrast riigiwolikogu esimehe esimene abi würst Wolkonski wastu, kuna Homjakow kahete päewaks Moskwasse oli sõitnud.

Wolikogus oliwad seekord wolikogu sekretär Sosnowitsch, riigisekretäri abi Derzuihinski ja mõned teised isikud. Prints waatas suure huwituisega wolikogu ruumid üle ja nagu Rootsi kuningasgi, kirjutas ka tema oma nime tseäraltse lehe peale.

Kodumaalt.

Wõrust. Alamat põllutöö kooli mõtlewad Wõru kreisi põllumehed endile kindlaste asutada. Wastse Kaiarita kroonu mõis seiti koolikohaks sünnis olewat ja otsustadi kroonult seda mõisat selleks otstarbeks paluda. Esialgne kooli sisseseadmine ja igaaastane kooli ülewalpidamine tuleks umbes 17,000 rubla maksma. Et seda summat kokku saada, siis otsustadi kroonult ja maakassalt kokku 13,000 rbl. paluda, kuna puuduwad 4000 rubla mõnesugusel wiisil kokku loodeti saada. Wäga soowitaw oleks, et see ülikasulik ettewõte korda läheks. Selleks jõudu!

Wõrumaalt. Urwaste kihelkonnas. Mitmed perekonnad, kes enne Wologdasse mõtlesiwad minna, on sinnaresimise kaki jätnud ja lähewad nüüd Siberisse.

— Pühapäewal kukkus R. mõisas keegi naestershiwas kiigu päält maha ja wigastas ennast wäga kardetawalt. Onnetu wiidi arsti juurde, kuid paranemise lootust olla wähe.

Tallinnast. Kerjustepüük. Mineval laupäewal pani politsei ülelinnalise kerjustepüügi toime. Kõik kerjused, kes aga iganes lõksu langesiwad, tassiti politseisse kokku: saadi üle 100 inimese, mõned nende seas õige wigased, pimedad, kurdid ja ka ühe jalaga ehk ühe käega. Politseis tehti protokollid, kus juures need sandid, kes waldade hingekirjas on, prikuudiga koduwaldadesse saadeti. Juba waremalt keelas politsei uulitsatel kerjamise ära, aga see keeld ei aidanud: kerjajate arw kaswas järjesti suuremaks, ja kes nende palweid täita tahtis ning kahest kolmest uulitsast läbi läks, see pidi tublisti oma rahakotti tühjendama, kuigi igale palujale ainult ühe kopika andis.

Ühtlasi tuli awalikuks, et kerjajate seas palju kelmisid oli, kes mitte waesuse pärast ei kerjanud, waid laiskuse pärast, ei ole ka tõesti suuremat raskust, istu ehk seisa kõnnitee trepi pääl ja kummarda ning liiguta mokke. Aktiline püük, mis igal pool linnas ühe korraga ette wõeti, tõi nii mõnegi kelmi päewawalgele, nende seas on isegi mõni majaperemees, kes juba mitme aasta jooksul äri on teinud. Mõnede kohta saadi jälle teada, et nendel sajad ja isegi tuhanded rublad inimeste käes ehk pangas protsendi pääl on; leiti ka niisuguseid, kes päris terwed on ja ainult hiina kirjaks lompawad ehk muid wigurisi teewad. Üsna arwaadaw, et niisugune kerjajaterida seltskonna waldusse ära rikub: ei tea enam arwatagi, kes nimelt waene, kes kelm on. Waeste aitamise wastu ei wõi ju kellelgi midagi ütelda olla, aga niisuguisel korral, mil kelmid ja päris rikkad inimesed kerjamist oma kasuks tarwitawad, on päris soowitaw, et politsei selles asjas puhastamisetööd teeb. Waeseid wõib ka teisel teel aidata.

Kuressaarest. Saaremaa liikumisjeasja harutusest kohtupalatis wõtawad sinisete seisuste-asemikkudena osa Saaremaa mõisnikkude peamees kammerherra parun Buxhöwden, linnapea parun Nolcken ja Leisi wallawanem Zrodion Tilk.

— **Kolm Wene ajalehtede kaastöölist** on Saaremaale tulnud, et rahwa elu uurida, nimelt „Слово", „Биржевыя Вѣдомости" ja „Голосъ Москвы" kaastöölised.

„Srl."

Walgast. Röövija woorimees. Kolmapäewa ööiel on woorimees nr. 38 ühelt temaga sõitwat naisterahwalt rahakoti ära röövinud. Tähendatud naisterahwas on Mäe uulitsas woorimehele peale istunud ja kasknud raudteejaama sõita, et Tartu minewa rongi peale jõuda. Kui naesterahwas rahakoti awas, et woorimehele tema taiu äraanda, kahmas wiimane koti kõige rahaga naesterahwa käest ära. Et naisterahwas wastu panna ja kisa püüdis teha, andis häbemata woorimees oma ohwrile weel paar hoopi näkku ja kihutas ise minema. Werise näoga jooksis naesterahwas jaamahoonesse, kus temal nägu aidati ära pesta ja ta oma lugu shandarmile jutustas. Woorimehe numert naesterahwas ei teadnud, mäletas ainult, et mehel hää must hobune olnud. Naesterahwa jutu järele läinud shandarm otsekohe Mäe uulitsasse ja jäänud sinna kohta ootama, kust naesterahwas woorimehe wõtnud. Ei olegi palju aega läinud, kui keegi woorimees musta hobusega, kes üleni wahuga kaetud, sinna kihutanud. Shandarmi ilmumine on woorimehe nõnda ärahirmutanud, et ta enam kõrwa egi põigelda ei katsunud, kui shandarm küsis: Kas waljalt sõitsid? — Waljalt. — Kas wiisid üsna naesterahwast? — Wiisin. Selle järele wiis shandarm woorimehe jaama juurde, kus naesterahwas sellesama woorimehe ära tundis, kes temaga nõnda wiisakuseta ümber oli käinud.

„Sõna."

Surmaotsija. Talsa lehtede teadetel tahtnud 30. skp. Tammiku jaama juures keegi Tartust tulnud 18—19 aastane noormees ennast rongi alla wisata. Rongijuht, kes tema erutatud olekut tähele oli pannud, jõudis õigel ajal teda tagasi hoida.

Raudteeteenijate wastutamine. Teede minister on käsknud neid raudteeteenijaid, kelle hooletus õnnetuste juures põhjuseks olnud, wahbimata kohtulikule wastutusele wõtta, ilma selle peale waatamata, kas nende hooletuse läbi ka inimeseid kahju on saanud wõi mitte.

Koolõpetaja Paul Schneider Eestist, kes ühes kaaslastega Soome aastal 1906, suwel Helsingis ettetulnud rahutuste asjas kinni pandi, aga pärast lahti lasti, on nüüd „Rev. Beob." teatel uuesti kinni wõetud, kuna tema uuirdistuseast nende päewade seesenatis lõpulikule otsustamisele tuleb.

Rõngust. Külm kewade, mille sarnast palju ei ole olnud, on nüüd käes, mis halwasti põllupidaja peale mõjub. Rukki orased on kaunis rahul oldawad, kuna ristiheina juured enamiste külm ära on rikkunud. Mitmed peremehed peawad oma ristiheina põllud ülesküündma.

J. K.

Põltsamaalt. Pühapäewal, 27. aprillil, pidiwad lauljanna neiu Agathe Herman ja wiuli-kunstnik isand Johann Kotkas kohalise E. Põllum. seltsi saalis kontserti andma. Ettenägemata põhjustel ei olnud neiu Hermann tulla saanud, mille pärast isand Kotkas üksi terwe eeskawa täitis. Kõik wiuli palad wõeti tormiliste kiduawaldustega wastu ja wiimase pala järele ei tahtnud käteplagin lõppedagi. Et „Ühisus" kontserdi kuulutusi ainult alewis laiali laotada laskis, oli osawõtmine keskmine. Wiuliskunstnik jättis enesest Põltsamaale hea mälestuse maha.

— Põltsamaa Eesti Põllumeeste seltsi näitemüük Jaanipäewal tõotab suurepäraline saada.

Audrust. Ebausu järeldus. Siin tulnud ühte talusse mustlased, kes peremehele kindla suuga tõendanud, et temal must wesi olewat ja et tema nii suures hädaohus on. Aga see õnnetus ei olla weel ainukene, ward et uppuwat weel meres ära.

Peremees hakkas oma hädas mustlaste käest abi paluma. Need kinnitasiwad, et ainult nemad mehe sellest õnnetusest päästa wõiwat, aga see suur töö minna ka palju maksma. Suurte nurumiste ja kauplemiste järele jaadud wiimaks nii kaugele, et mees mustlastele õnnetusest päästmise eest 300 rubla lubanud ja ta tütar lisanud omast käest weel 200 rubla juurde, et abimehed seda paremini aitaks.

Oli mustlastel raha käes, siis kadunud nad siit ümbrusest nagu tina tuhka ja teadmata on, kus nad jälle uuesti petmisega õnne katsuwad.

Mees aga ei ole mitte meresse uppunud, waid nüüd alles annab, et ta ebaususe uppunud on, millest ta nüüd muidugi wälja rabeleb ja — mustlasi taga otsib, et raha kätte saada. Mis aga läinud, see läinud! Ühtepuhku kuuldub tuguseid mustlaste petustest, kuid ikka leiawad nad uskumist!

„Pärnu Elu."

Uusnast. Enneaegset surma leidis 27. apr. õhtul Uusna walla Aduni ja Windla kohtade omanik, endine mõisawalitseja J. Mõistus, kes alles hiljuti nimetatud talukohad omandas. M. oli tähendatud päewal Karula wallast hobuse ostnud ja sellega koju tulema hakkanud. Kodu ligidal ei ole hobune tahtnud weikesest kraawist läbi minna. Kui M. hobust lõõnud, hüppanud see järsku kraawist üle M. wääratanud hobuse seljast maha, ja otse pea peale. Surm olnud silmapilkne — M., keda kauaaegse Wiljandi mõisa walitsejana laialt tunti, oli umbes 55 a. wana.

— 27. aprillil õhtul tunginud waras Uusna walla Murru talu rehekambrisse ja süütanud seal wiktiste küll raha otsides kogemata seinal olewad lõngad põlema. Lõngade küljest hakkanud tuli riiete külge põletanud isegi tüki seina ära. Weel weidi aega, ja elumaja oleks ühes seesolejatega tuleroaks jaanud. Õnnekombel ärkanud peremees K. M. maast üles. Teiste abiga läinud õnneks tuld ära kustutada. Riideid ja lõngu olla umbes 100 rubla wäärtuses ära põlenud ja rikutud. Süüdlaseks arwatakse tuttawat, politsei poolt tagaotsitud kurjategijat, „Kooli Tiiu" poega (Nurmberg) Tännasilma Wene külast, kes warem M. talus sulaseks olnud.

Põltsamaalt. Põllumeeste selts pidas 4. mail koosolekut. Dr. agr. Raamot kõneles „wõimasinatest," milles ta klaasist ja plekist wõimasinaid soowitas mitte tarwitada, ja kooritud ja koorimata piima wahest." H. Rebane soowitas rohkesti põlluteaduslikka raamatuid muretseda, et siis saadud teadmistega wõimalik oleks paremaid jaaduseid walmistada. Peale selle andsiwad Dr. Raamot ja mstr. Talts juhatust toonatoidu kaswatuseks. Wastu wõeti 35 uut liiget.

4. mail pani Seltsiandlik Ühisus „Maipidu" lauln, näitemängu, muusika ja tantsuga toime. Koetsõ, Willerton kõneles Jakob Tamme üle ja luges mõned ta laulud ette. Lõpuks oli muidugi tants. Osawõtmine oli nii wähene, kui mitte kunagi enne. Wiimasel ajal ongi ühisuse pidudest osawõtmine alati wäga leige.

ak

Kohalikud teated.

Eesti Kirjanduse Seltsi wiimasel koosolekul arutati Eestimaa Rahwahariduse Seltsi Kirjanduse Osakonna ettepanekud üleüldise Eesti õigekirjutuse kongressi asjus, nagu „Elu" teatab.

Mõlemad Eesti kirjanduse seltsid on selle poolest ühel meelel, et Eesti õigekirjutuse asjas suuremat üleüldist ühtlust hädasti tarwis on. Praegune mitmeleedus teeb wearuus palju raskust toolides. Wahe on ainult selle suurema kongressi kokkukutsumises. Kuna Eesti Kirjanduse Selts osawõtmise kongressist kõigile wabaks tahab jätta, soowiwad Tallinna seltsid, et kongressil kooliõpetajate, ajakirjanikkude, mõlemate seltside, waimulikkude ja kirjastajate walitud asemikud otsuse teeksiwad, mis enam siduwad oleksiwad. Esiteeks jõudis otsusele, et üleüldise koosoleku arupidamine alles liig warajane on ja paneb Tallinna seltside ette esialgu läbirääkimisi ja kokkuleppimisi õigekirjutuse asjas ainult mõlemate seltside asemikkude osawõtmisel toime panna. Kirjanduse Seltsi asemikkudeks waliti selleks õp. W. Reimann Dr. O. Kallas, M. Kampmann, J. Jõgewere, J. Kurrik, J. Tammemägi ja A. Jürgenstein. Koosoleku kohaks määrati Tapa alew.

Wiiburi ülleskutse allakirjutajate wangistamise taik pidawat neljapäewal Peterburi kogaraalatst Tartusse jõudma, nagu „Elu" teatab. Muidugi peab ta siis J. Tõnisson oma wang aja ära istuma. Nagu troostiks toob „Elu" teate, et professorid Nowgorodzew ja Kotljarewski Moskwast ka Tartusse oma aega ära istuma tulla, kus nad ühes Tõnissoniga istuda.

— **Uuendus postiasjanduses.** Posti ja telegrafi peawalitsuse ülema korralduse järele wõetatse ilma hinnata saadetusi tuni ühe puuda raskusem, mis nahapapiri kastidesse pakitud, oma riigi piirides postiga edasisaatmiseks wastu.

— Tartu ülikooli õigusteaduse fakulteedi dekaniks tagasi astunud dekani professori Graberti asemele walitt riigiõiguse professor L. Ghalland ja pandi ülemate poole kinnitusele ette.

Meile on järgmine kiri ära trükkimiseks saadetud; millele muutmata ruumi anname ja oma lugejatele sellest kulaiewalt osawõtmist soowiame. „Ruustatud „Wabaduse" toimetus.

„Estonia" näitlejate ringreis. Wisalt ja raskelt edeneb meie kultura-elu, kõige raskemate tingimistega on tal oma edasitumkumisel wõidelda. Aga ta edeneb siisgi. Ja just nendel aastatel, mil rahwa elu sünteni põrutan, mil mäsawad merelaened ta peaaegu ähwardasiwad ara uhtuda, tormawad tuuled teda purustada, sai kultura edendamine uue tõuke ning — edasi, edasi katsutakse wisalt sammuda.

Üks kulturaelu nõuetest on näitekunst. Üleüldise edenemise juures on ka tema edenemiseks agaralt käed külge pandud, uued ja suled lutuma hakanud. Ei oida enam sellega rahul, et wiletsatel näitelawateetel juhtumisi kord ühed, kord teised asjaarmastajad wälja astuwad ja waatajate naeruekusid tä meie naljamängukestega kodistada püüawad. Nõutakse juba midagi enam tõsisemat, enam kawakindlamat, enam wäljaarutatud ettekandeid.

Meiesed näitelawad, juhtumisekaupa kokkuastunud asjaarmastajad — need ei wõi kunsti kaugemale uhutada, kui ta meil aastakümnete kaupa on hingeldanud. Asja edendamiseks on alalist elukutselist, on korraldatud ruumisid tarwis. Ja sellel sihil tehtakse nüüd tööd — Tartu ja Tallinn kui suguraha werekaimad peiad sammuwad eesotsas: Tartus on juba paar aastat kohane teatriruum, on alaline näiteseltskond; Tallinnas on ka oma alaline näiteseltskond, aga ruumid puuduwad siin weel — kuid meil on selle saamise peale kõigeparemad lootused. Narwa ja Pärnu on meie „suurlinnadele" järele tulemas. Ja ka teised, wäiksemad linnad katsuwad oma sammusi asja edenemise poole seadida.

Siisgi on wäiksemate linnade wõimisel oma piirid, nendel on wõimata suuremate kaaswendadega sammu pidada. Nende kohalised olud ei ole asjale mitte küllalt pärt, nende seltskond on oma arwu poolest wäikene. Aga kaugemale jõudnud wennad pole kadedad: nad tulewad wähematele ka näitama, mis nad wõiwad, kui kaugele nad on suutnud sammuda. Sellel sihil sõidawad Tallinna näitlejad lähemal ajal teistesse kodumaa linnadesse külaskäiguetendusi andma. Tartu näitlejate kohta oleme juba pikemalt kõnelenud, olgu siis ka paar sõna Tallinna näitlejate ringreisilt.

Meie ei hakka mitte seletama, nagu oleks „Estonia" näitlejad täiuse tipul. Ei — edasi peawad ka õppima, täiendama, edenema nemadgi weel. Aga kahtlemata on nad näitekunstis juba hea tüki edenenud, nii et Tallinna näitlejate poolt sõrga head mängu näha saab. Suurem linn pakub suuremat jõudede wäljawalikut, elukutseliste näitlejatena on tegelastel wõimalik oma terwet jõudu näitekunsti peale juhtida, ja peale on üleüldiselt tunnistatud, et „Estonia" näiteseltskonnas andekkad jõud on.

Soowitaksime, et teiste linnade seltskonnad „Estonia" näitlejate külaskäigu-etendusi tähele panemata ei laseks mööda minna, waid küllalt hulgana waatama ilmuksiwad. Selle läbi wõtsiwad nad eneks head kunstilõbu maitseda, teeks oma linna teatrielu edendamiseks aralust ning eeskuju leida ja kolmandaks, „Estonia" ja „Wanemuise" tegelaste mängu wõrreldes saaksiwad nad selge pildi selle üle, kui kaugele meie rahwas näitekunstis üleüldse on edenenud.

Mis „Estonia" näitlejate repertuaresse puutub, siis on sinna wõrdlemisi paremad tooded wälja walitud. Rutuguste enamwähem tuntud näitekirjanikkude nimed, nagu Max Dreyer ja Karl Schöller kõnelewad juba ise enese eest. Kurbmängude waheldusteks on mängukawale ka mõnus naljanäidend „Abielu-pöörised" mahutatud. Ettekantawad näitemängud on puhtasiiulised.

Olgu juurde täiendatud, et „Estonia" näitlejad oma ringreisi jaoks, mis, nagu iga wõtleja inimene aru saab, wäga suurte kuludega ühendatud on, kuskilt poolt mingit abirahat toetust ei saa. Nad loodawad oma ettewõttes ainult teiste kodumaa linnade seltskondade osawõtmise peale.

Sellepärast suguwennad wõtke osa — wõtke soojalt osa!

Uuemad sõnumed.

Hankaust. Jangtsekiui jõesuus on wäikine weetõus suure osa linna arahäwitanud. 10,000 hiinlast sanwad surma.

Tshilest. Tshilerik on salpetri walmistamist ja wäljaweamist wähendanud, et selle läbi selle põllumae tagawara Europas wähendada ja hinna alanemist ärahoida.

Tiflisist. Wetjasinwarist tagasi tulnud piirwaeringkonna ülem kindralleitnant Schein teatas Peterburi telegrafiagentuse kirjaaatjale, et Wetjasinwaris ja mujal pool piiride peal nüüd rahulik olek jalale on seatud: ainult üksikud wäiksed kallaletungimised Persia roowlite poolt tulewad weel ette, kuid nende otstarbeks on ainult karjade äraajamine. Meie karistajasalk, kes praegu Dõmanski posti kohal on, ei astunud mitte tegelikult wõitlusesse. Karistusjalga ülem, kes leplikkude mõtetega on ja elanikkudele armu annab, awaldas senini wanematele ainult nõudmist, et kahjud ära maksetaks ja kannatajatele abi antaks. Kindrali tõendustе järele on nurinistel kindlaks tõeks tehtud, et kurdeoliste sündmuste kordasaatmises just perslased süüdi on, kes aga nüüd endid õigeks mõista püüawad. Kõik teised wõinud, kes Wetjasinwarisse sõitsiwad, on ka tagasi tulnud.

Wienist. 5. mail. „Correspondenz-Bureau" telegrafeeritakse: Reede õhtul tungisiwad masiajad, milleft 40 albanlast osa wõtnud, mereäärsesse Santi-Kwaranti linna, tungiwad telegrafikontori tollimaja ja mitmed magasinid ära. Pärast risumist, mis mitu tundi kestis, põgenes salk ära. Wäljamaade konsuli ametid ja laewaselts kompaniid jaeti puutumata. Sündmusekohta saadeti sõjawäed.

Lissabonist. Peaministeer seletas ülemtõde, et kuninga tapmise asjas Buisia ja Costa, kes surma olla saanud, ainsateks süüslased olewat olnud.

Sosnowitsast. Kreisi kaubarong jooksis siin pool 11 roobastest wälja. 5 wagunit kaksiwad puruks, 3 wagunit ja wedur sanwad wiga. Wanem konduktor sai raskesti haawata.

Praagist. 5. mail. Õhtul peeti rahwuslise poliitikapartei poolt kokkukutsutud koosolek ara, kus maa poliitiline olukord kõne alla tuli. Pärast koosolekut läksiwad tegelased, kellede arw ühes juurdetulnud uudishimuliste salgaga umbes 4,000 oli, pea-postimaja juurde ja hakkasiwad seal mürа tegema. Pärast seda pani rahwasalk Saksa teatri ees meeleawalduse toime ja pildus teatri peale kiwa. Wahetaastunud politseid wõeti kiwideahega wastu, mõned meeleawaldajad andsiwad ka rewolwritest tuld. Wiimaks läks neid korda laiali ajada.

Bukarestist. Koime prowintsi wiies kohas põlewad kroonu- ja eramctsad. Kahju tõotab suur olla. Tuld ei sundeta takistada.

Lodsist. Generowi aktsiaseltsi kudumisewabriku direktor, inshener Malebowski wõeti administratsiooni poolt wangi.

Woronešhist teatatakse, et seatse õppiwa noortetoo keskel „wabaarmastajate" ühisus on asutatud.

Peterburist. Riigipank rentei on 1907 a. 2,543,695 rubla kahju saanud. Kahjud on tulnud ekspropriеerimistest ja ametnikkude raskamisest.

Wastutaw toimetaja ja wäljaandja H. Laas.

Põllurammud

Kondijahu, Thomasjahu, Superfosfati, kainiti kaoli-soola jne. müüb odawasti „Põllumehe“ masinate kontor ja ladu Riia uul. nr. 77.

H. Laas.

Põllurammu

müüb odawasti

Põllumehe masinate kontor ja ladu.

Jurjewis,
Riia uul. nr. 77.

H. Laas

Ristikheina,

timoti ja **Türgi kaera**

s e e m e t

m ü ü b o d a w a s t i

kaupmees **P. Kako.**
Jurjewis
Peterburi uul. nr. 96
telefon 148.

„Mesilane ja tema elu.“

Uus! Uus!

„Põllumehe“ toimetaja H. Laas'i poolt kokku seatud kasuline raamat mesilaste kaswatusest, „Mesilane ja tema elu“ on trükist ilmunud. Raamat on hulga piltidega täiendatud.

Hind 40 kop.

Üksikult ja hulgawiisi saada „P õ l l u m e h e“ kontorist.

Jurjewis,
Riia uul. nr. 77.

Atru

Riia ja wäljamaa wabrikutest müüb o d a w a s t i

„Põllumehe“ masinate kontor ja ladu

Riia uul. Nr. 77

H. Laas.

H. Laasi „Põllumehe“ trüki-koda,

Jurjewis Riia uul. 77.

walmistab igasugu trükitöösid

hästi ja **odawasti.**

Kes sagedamini tööd lasewad teha, neile arwame hinnad weel õiem odawad.

Noori ja wanemaid

Liiwimaa ristikheinaseemneid

müüb „Põllumehe“ kontor.

Riia uul. nr. 77.

H. Laas.

Hiljuti ilmus trükist

mesilasepidajatele tähtsaks raamat:

Meerikkad taimed
ja
nende kaswatamine,

wäljaannud „Põllumehe“ toimetus, hind **20** kop. Üksikult ja hulga wiisi saada.

Jurjewis, Riia uul. nr 77.
H. Laas'i raamatukauplusest.

„Wabadus“ 1908.

„Wabaduse“ tellimine 1908. aasta pääle kestab edasi ja saawad kõik uued tellijad siiasaadik ilmuwad numbrid järele.

„Wabadus“ ilmub 1908. aastal takistamata kaks korda nädalas.

„W a b a d u s e“ siht on rahwalik — edumeelne ja tahab meie wäike-põllupidajate käekäigu kasuks ja hääks töötada.

„Wabadus“ ei ole mitte kellegi kildkonna mõjude all, waid tahab kui õige ja korralik rahwa häälekandja seda kõike ehk laita, mis selle wäärilne on.

„Wabaduse“ toimetuses on tublid tööjõud tegewusel, kes selle eest hoolega muret kannawad.

„W a b a d u s e s“ ilmuwad 1908. aastal ilusad ja põnewad jutud, nende seas suurem ja põnewam jutustus **Emile Gantieri romaan**

„Sunnitööline.“

„Wabadus“ on kõige odawam ja laialdasem ajaleht meie wäike-põllupidajadele, sest ta ilmub **kaks korda nädalas** ja maksab postiga ainult **250** kop. ja postita **200** kop. aastas, kuna weel „W a b a d u s e“ tellijad ajakirja **„Põllumehe“ 1908.** aastal **hinnata saawad.**

„Wabaduse“ proowinumbrid saadame soowijatele hinnata.

Adress:
Въ гор. Юрьевъ, Лифл. губ.
„Wabadus“ Riia uul № 77.

Auustusega
H. Laas,
„Wabaduse“ toimetaja.

Põllumehe masinate kontor,

Jurjewis Riia uul nr. 77.

müüb kõigiti kiidetud ja hääks tunnistatud

lokomobilisid

ja

wiljapeksumasinaid,

inglismaalt. Richard Garrett & Sons'i wabrikust.

Nende masinate iseäraline häädus on

1. et neil wäga s u u r t ö ö j õ u d on, suurem kui teiste wabrikute masinatel.
2. Kõik lokomobiilid on nüüd 10 atmosfäri aururõhumise (Compoud, kokkupandud) tarwis ehitatud, mistõttu masinate kõige suurem tööjõud ja tähtis küttewähendus kättesaadud on.
3. on neil aurukatalde! ütlemata hää ahi, mis kolmekordsetest teraseplaati dest tehtud ja wäga wähe küttematerjali tarwitab.
4. on katlal t e r a s e s t s a d u l, mis pääl jõuuratas seisab, nii et ratas töötades katlale wiga ei saa teha;
5. on neil katladel wee eeskoendaja, mis masina rutemine tööd tegema paneb;
6. Uus p a t e n t s ä d e m e p ü ü d j a t ö ö t m e g a annab tuli julgust, ja nimelt ilma wee pruukimiseta.
7. on rehepeksumasinal ütlemata hää ja kõwa p a t e n t - t r u m m e l, mille sarnast ühelgi teisel masinal ei ole.
8. on neil rulitud terasest ümberkäänatawad löögiriistad, s. t. neil liistudel on mõlemil pool sooned, mis üksteist wastu jooksewad.
9. on neil masinatel hääd ja wägo wastupidawad hagana sõela waltsid;
10. on neil walgest metallist laagrid, mis ial ära ei sula.
11. peksawad need masinad wilja wäga puhtaks ja sorteeriwad mitmeksse jakku;
12. on neil wäga hääd õleraputajad, mis wilja õlgede sisse ei jäta;
13. on need masinad kõwad ja kindlad töötamisele wastu panema, nii et nad sugugi nii ruttu parandust ei tarwita kui mõne teise wabriku masinad.
14. Müün ka wõlgu 2½ aasta pääle järelmaksuga.

R. Garretti masinate hää töötamise ja kõwa wastupidamise kohta olen ostjate poolt palju tänu- ja kiidukirju saanud.

Tõstu soowijaid palume oma tellimisi wõimalikult ruttu ülesanda, sest et masinate hinnad kallimaks lähewad ja suwel Richard Garrett'i aurumasinaid liig rohkete tellimiste pärast enam saadagi ei ole. Palun igaüks masinate ostja seda tähele.

Hinnad wõimalikult odawad.

Põllumehe masinate kontor, Jurjewis,
Riia uulitsas nr. 77.

H. Treffneri eragümnasium õigustega

Jurjewis.

Kewadised wastuwõtmise eksamid algawad **12 mail 1908 peale.**

Sisseastumise juures on tarwis: ristimise ja rõugepanemise tähst, seisuse (p. ssamine) ja wiimne koolitunnistus.

Wastuwõtmine on kroonugümnasiumide programmi järele (programmid on igast paremast raamatukauplusest saada). Ligemaid teateid saab suusõnal ja kirjalikult antud.

Jurjewis. Hobuse uul nr. 2

H. Treffner.

Maa metsaga müüa.

Maa on müüa Sambirski kubermangus, Sengelejewski kreisis, „Krotkowo“ küla lähedal, D. J. Metalnikowi mõisas. Maad on 385 desjatini metsamaad, mille peal 40—50 aastane mets kaswab: Kased, tammed, pärnad ja haawad. Metsa hind on kohalikude hindade järele, — kuna maaga — 60—70 rubla desjatin kubermangu „metsakaitsmise komitee“ luba järele wõib kuni 180 desjatini maad metsast paljaks laastada. Hooned: talu, teenijatemaja, tall ja karjaaed. Kõik on 1906. aastal ehitatud. Metsa sees on kuni 15 desjatini head heinamaad, peale selle 10 desjatini põldu. Maapind on rammus must muld.

Talukohast käib külawahe tee läbi; kaubaturust ja postijaamast „Terengo külast“ on koht 12 wersta eemal. Raudteejaama „Beswodowkasje“ (Moskwa Kaasani raudteel) on 40 wersta, Simbirski linna umbes 60 wersta. Lahem jõesadam Wolga jõe peal on „Sengelei“ linnake, „Nowo-Dewitschje“ on 30 wersta eemal. Desjatini (2400 ruutsülda) hind — maa ühes metsaga — on Talurahwa põllupanga hindamise järele 100 rubla, järelmaks kokkuleppimise järele. Krotkowo küla mõisas on suur herrasmaja, mitmesuguste hoonetega, nisamuti eluhoonetega kui ka hobuste tallidega ja kuuridega, umbes 20 wähema perekonna peale arwatud. Need hooned annab omanik maaostjatele ajutiselt tarwitada, kuni nad ise omale uued hooned üles on ehitanud. Lähidal on Eesti asundused „Somorodino“ — 8 wersta ja „Walged hallitad“ (Бѣлые ключи) — 18 kuni 20 wersta, telonitosa ja eraomanikkude maa peal.

Lähemad wiljaturud: „Terenga“ küla 12 wersta ja „Nowo-Dewitschje“ jõesadam 30 wersta eemal, kaupiewad iablaasta kõiksugu põllutoodetega. Jahuwesk on Krotkowo külas, herrade Podgornõide maa peal. Koha peal on 8 tuhat rubla Mõisnikkude Põllupanga wõlga, mis ostja oma peale peab wõtma. Ostukontrahi tegemise juures tuleb pool maahinda ära maksta (mõisnikkude põllupanga wõlg ülemäärasest summast maha arwata). Selle peale wõib era-põllupangast **maa-peale wõlga wõtta**. Maa müüatte ühes tükis ja kui ostjaid mitu on, siis wõiwad nad seda eneste keskel ise ära jaotada.

Ligemaid teateid, kus ka plaanid näha on, wõib saada **„Põllumehe“ talitusest** ehk ka maaomaniku käest.

С.-Петербургъ,
Пантелейм. ул. № 4 кв. 1.
Д. И. Метальниковъ.

Üks kiwi ja kaks puumaja

ühes 635 ruut sülla krundiga on

Rakwere linnas

Pikkanaha ja Kiriku platsi nurgal heade tingimistega kohe müüa. Majad toowad 12 protsenti sisse. Kauba teeb ja järelküsimiste peale wastab.

R. Efimow,
Jurjewis, Aia uul. nr. 65.

„Põllumees“

ilmub 1908. a. korralikult igakuu edasi.

„Põllumehe“ hind on nüüd odaw: **Postiga 150** kop. ja toimetusest ise ära wiies **100** kop.

„Põllumehe“ sisu eest tahame 1908. a. iseäralist hoolt kanda.

Auustusega
„Põllumehe“ toimetus.

Meie soowitame ühe ja kahe rauaga Belgia- ja Saksamaa wabrikute

jahi-püssisi

suures wäljawalikus ... wate hindadega ... peale ja wastutame ... laitmata eest. Ühtlasi müüme

rewolwrid

ja igasugust muud jahitarwitust.

Wennad Brok,

Jurjewis Suurel turul

puhast werd

S w e i t s i m a a

kitsesid ja **sikkusid**

müüb paraja hinna eest „**Põllumehe“ katsepõllult**

Jurjewis, H. Laas.

Mesipuid

kõigeparema süsteemide järele müüakse

Põllumehe katsetalust

H. Laas.

Kewade lupsma saanud

kitsesi,

ehk Schweitsi tõugu,

on müüa

„Põllumehe“ katsetalus.

H. Laas.

„Wabaduse“

t e l l i m i s i

wõtab herra **P. Wäeri, Moisekülas** wastu.

Suuri selts

Aasia-animune

haudumiseks on

m ü ü a

Puiestee (Allee) uul.
„Põllumehe“ katsetalus

H. Laas.

Kes aurujõulisi rehepeksu masinaid

enestele osta soowiwad, need andku oma tellimised mulle wõimalikult aegsasti ülesse.

Auustusega.

H. Laas.

Põllumehe masinate kontor

Majad müüdakse

elukoha muutmise pärast odawasti. Ehitus on uus ja korralik, linna sees ilusa puuwilja aiaga. Wäljamaks ainult weerand hinnast. **Aleksandri uul. nr.** 43-a, majaomanik.

Karjameest,

kellel hääd tunnistused on,

t a r w i t a t a k s e.

Ligemat teatust saab „Wabaduse“ toimetusest.

Mitu

maja müüa.

Kõige odawam 900 rbl.

Ligemat teadust saab **Peetri uul. nr. 34** majaomaniku käest.

H. Laas'i trükk Jurjewis